

Het Hek

Hans van Sprong, (NLJ 24-09-1999)

Zoals u weet, kun je pinguïns een groot plezier doen door ze mee te nemen naar de dierentuin. Het meest gemakkelijke voor die beesten is dan het hek. Niet alleen worden ze in de tuin door glazen muren, traliewerken en stenen wallen gescheiden van hun soortgenoten, er staat ook nog eens een groot hek om de dierentuin als geheel. Dit bezorgt hen steeds weer de slappe lach; immers wat heeft het voor zin om binnen van buiten te scheiden, als je binnen en buiten de zelfde soorten aantreft? Waarom kan dat hek niet weg?

Dat kan ik uitleggen. Enerzijds is het een extra drempel om de vermenging van de binnen opgesloten exemplaren met hun collega's buiten te voorkomen. Het schept een gevoel van veiligheid, zowel voor binnen als voor buiten. Anderzijds creëert het de mogelijkheid om toegang te heffen aan diegenen die van buiten komen en binnen willen zien. Zonder hek is er geen binnen en geen buiten meer.

Als ik dit schrijf, staat er een hek om het Nat.Lab.- terrein. In een vlaag van hoogmoed werd het wel eens het reservaat voor de laatste wetenschappers genoemd en in die verhalen werd er voor bezichtiging van de ivoren toren toegang geheven. Maar de laatste jaren zijn die anekdotes aan het uitsterven en is ook de functie van het hek veranderd. Het is niet langer de plek waar de aanwezigheid wordt geregistreerd op werkdagen; en, hoewel gasten wel worden geregistreerd, mogen die zelfs alleen het terrein op tot aan het ontmoetingspunt met degene die hen ontvangt. Het hek heeft misschien nog wat symbolische waarde, leidt tot veilig aapjes kijken bij Dynamo Open Air, geeft een gevoel van bescherming en veiligheid voor de omheinden; maar kan het, afgezien daarvan, ook niet gewoon weg?

In het kader van de Technologie Campus wordt het terrein 'open', dus voor iedereen te betreden. Als je iemand ontdekt op een plaats en tijd dat hij er niet hoort te zijn, kun je hem verwijderen. Dat is iets anders dan tegenhouden met een hek, maar wat verandert er dan wezenlijk?

Mijn vader woont sinds kort in een flat, met een voordeur die vanboven af te openen is. Als ik even wacht bij de deur, komt er altijd wel iemand uit of moet er iemand in met een sleutel. Een vriendelijk verzoek en ik sta binnen. Zo werkt het ook bij Philips-afdelingen, waar je met een badge naar binnen moet. Een brutale vraag en je wandelt het verboden terrein op. Dus, tenzij je al de deuren van gebouwen bewaakt met mensen, ontstaat er dan de situatie dat iedereen die dat wil, de afzonderlijke gebouwen in zal kunnen. Ook daar is geen grens tussen buiten en binnen meer en daarmee verveelvoudigt de totale te beveiligen omtrek, het aantal te beveiligen reguliere ingangen en het buitenoppervlak dat op onrechtmatige wijze toegang tot de gebouwen kan geven. Diegenen die bij de overheid, bijv. op een universiteit, hebben gewerkt, weten wat dat betekent voor de manier van omgaan met persoonlijke eigendommen en bedrijfseigendommen. Ook de grenzen tussen diefstal en verplaatsen worden wat vager. Als ik me met een Philips-videocamera op het terrein bevind, kan dat nu zonder problemen. Pas als ik de poort uit wil, zou het diefstal kunnen zijn. Maar zonder hek is dat anders. Stel, ik stap dan op mijn fiets met de camera. Is dat dan om naar een uithoek van het terrein te rijden of om het ding te ontvreemden, en wie moet dat vaststellen en bewijzen? En ligt dat anders als ik hier niet werk en alleen video-opnamen wil maken? Het hek scheidt leven en werken op een ingrijpende wijze van elkaar. Natuurlijk moet het verdwijnen als leven en werken meer gekoppeld worden en in balans moeten komen omdat openheid naar buiten een sleutelwoord wordt voor de bedrijfscultuur. Maar er komen wel veel meer binnendeuren die veel vaker afgesloten zullen zijn. Het zal wel even wennen worden aan het leven zonder reservaat.

